

Οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ προσέφερον τὰ προϊόντα των — τὰ ὅποια ἦσαν ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς φύσεως — ὄχι μόνον πρὸς ἀγιασμόν, ἀλλὰ καὶ ὡς προσφορὰν θυσίας καὶ λατρείας πρὸς τὸν Θεόν. Σήμερον καλούμεθα ἐπίσης νὰ προσφέρωμεν τὰ προϊόντα μας — ἀπὸ τὴν φύσιν, τὸ λογικὸν καὶ τὸν μόχθον μας — ὡς προσφορὰν αἵνου εἰς αὐτόν, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ Α καὶ τὸ Ω τῶν πάντων, διὰ τὸ θέλημα τοῦ ὁποῖου τὰ πάντα «ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν» (Ἄποκ. δ' 11).

Πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ, τέλος, ὅτι βάσις τῆς ἀξίας ἐνὸς ἔργου, κατὰ τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν, εἶναι τὸ κατὰ πόσον γίνεται «πρὸς δόξαν Θεοῦ»· τὸ κριτήριον εἶναι ἡ διάθεσις. «Ἐνα ἔργον, ἃς εἶναι πολλὰ χαμηλόν, ἔλεγεν ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ἃς εἶναι πλέον ἐλάχιστον, — πλέον ἀδιάφορον ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἄμεσον ἱεραποστολικὴν σκοπιμότητα, ἃς προσθέσωμεν — ὅμως, ὅταν γίνεται μὲ τέλος, διὰ νὰ ἀρέσῃ εἰς μόνον τὸν Θεόν καὶ εἰς δόξαν του, ἀξίζει ἀπείρως περισσότερο διὰ νὰ εἶπω ἔτσι, παρὰ πολλὰ ἔργα ὑψηλά, ἐνδοξα καὶ μεγαλότατα — «πνευματικά», «θρησκευτικά», θὰ προσέθετεν ὁ ἅγιος — ὅπου νὰ γίνωνται χωρὶς αὐτὸ τὸ τέλος».

Ἐν συμπεράσματι, οἱ χριστιανοί, ἐπὶ τοὺς ὁποῖους τὸ «τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἀναπαύεται» (Α' Πέτρ. δ' 14), οἱ «καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνοί» (ε' 1), καλοῦνται νὰ διακηρύξουν τὴν ἐν Χριστῷ λύτρωσιν δοξάζοντες τὸν Θεόν μὲ ἕκαστον ἔργον των καὶ κίνησιν (Ματθ. ε' 16, Α' Κορ. στ' 20, Α' Πέτρ. δ' 11). Ἐτι περισσότερο, ἀτενίζοντες τὸ πρόσωπον τοῦ ἀναστάντος Κυρίου καὶ τὴν ἀναμενομένην ἐνδοξον «Ἐλευσὶν Τοῦ, μεταμορφούμενοι ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν», καλοῦνται νὰ ζοῦν, νὰ «εἶναι» οἱ ἴδιοι — ὀντολογικῶς — «εἰς ἔπαινον δόξης Θεοῦ» (Ἐφес. α' 6,12).

4. ΤΟ ΚΙΝΗΤΡΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Τὸ πρόβλημα τοῦ κινήτρου τῆς Ἱεραποστολῆς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μελετηθῇ ὑπὸ διαφόρους ὀπτικὰς γωνίας: Τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, τῆς ὑπακοῆς εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου (Ματθ. κη' 19), τοῦ πόθου τῆς σωτηρίας ψυχῶν, τῆς λαχτάρας πρὸς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ. Ὅλα τὰ

φύσεως συνυφαίνεται μὲ ἀναγωγὴν εἰς τὰς πνευματικὰς ἀληθείας τῆς Ἀγίας Γραφῆς. π.χ. «εἰς τὴν εὐχὴν ἐπὶ τρυγῆς ἀμπέλου» λέγεται: «ὁ εὐδοκήσας ἀμπελον κληθῆναι τὸν μονογενῆ σου Υἱόν», «τὸν συγκαλέσαντα ἡμᾶς τῆς ἀληθινῆς ἀμπέλου μέτοχον ποιήσον».

Τὸ κάθε τι γίνεται «σημεῖον» καὶ συνδέεται μὲ τὴν καθολικὴν προοπτικὴν τοῦ μυστηρίου τῆς Λυτρώσεως. Εἰς ἑλὴν τὴν λατρείαν ἀναπνέει τις τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ δοξολογία τῶν λελυτρωμένων δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ συμμετοχὴ εἰς τὴν δοξολογίαν τοῦ σύμπαντος: «Πρόσδεξαι ἡμῶν μετὰ τῶν κτισμάτων πάντων τὴν κατὰ δύναμιν δοξολογίαν», ἐπαναλαμβάνομεν ἐκάστην πρωΐαν (ΙΑ' εὐχὴ τοῦ Ὁρθρου), «ὅτι σοὶ κάμπτει πᾶν γόνου ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα πνοὴ καὶ κτίσις ὑμνεῖ τὴν ἀκατάληπτόν σου δόξαν».

άνωτέρω είναι αναμφισβητήτως σημαντικά κίνητρα Ἱεραποστολῆς, τὸ δὲ τελευταῖον ἐναρμονίζεται ἀπολύτως, μεθ' ὧν προηγουμένως ἐξετέθησαν. Νομίζομεν ὅμως, ὅτι τὸ οὐσιαστικώτερον κίνητρον πρὸς Ἱεραποστολήν, τόσον διὰ τὰ άτομα ὅσον καὶ διὰ τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν, πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ βαθύτερον. Δὲν εἶναι ἀπλῶς «ἔργον ἀλτροῦσμοῦ», «ὕπακοή», «χρέος», ἔκφρασις ἀγάπης. Εἶναι ἐσωτερικὴ ἀναγκαιότης. «Ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται, οὐαὶ δὲ μοί ἐστιν, ἐάν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορ. θ' 16). Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἐκφάνσεις τῆς ἀνάγκης αὐτῆς, δευτερογενῆ κίνητρα. Ἡ ἱεραποστολὴ εἶναι ἐνδόμυχος ἀναγκαιότης α) διὰ τὸν ἐνσυνειδήτως πιστόν, β) διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ τυχὸν ἄρνησις τῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς παράλειψις καθήκοντος· εἶναι ἄρνησις τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ των.

Ὁ Χριστιανός, ὁ ὁποῖος «συνεσωματώθη» μιτὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ζῆ ἀληθῶς ἐν αὐτῷ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σκέπτεται, νὰ αἰσθάνεται, νὰ θέλῃ νὰ ἐνεργῇ, νὰ βλέπῃ τὸν κόσμον κατὰ τρόπον διαφορετικὸν τοῦ Χριστοῦ. Δὲν δύναται νὰ περιορίσῃ τὸν ὀρίζοντά του εἰς τὴν ἐνορίαν του, τὴν πόλιν του, τὸ ἔθνος του, τὸν «χριστιανικόν» λεγόμενον κόσμον. Τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ζοῦν «ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ» (Ἐφεσ. β' 12). Γνωρίζει, ὅτι ὁ Θεὸς «ἐποίησεν ἐξ ἐνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων» (Πράξ. ιζ' 26) καὶ «θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Β' Τιμ. β' 4). Γνωρίζει ἀκόμη ὅτι τοὺς χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν «τὰ νῦν παραγγέλλει πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν» (Πράξ. ιζ' 30). Αὐτὴ ἡ αἰσθησις τῆς σημασίας τοῦ «τανῦν» (τώρα), πιέζει τὸν ἱεραπόστολον. Τὸ «πᾶσι πανταχοῦ» τὸν ὠθεῖ νὰ βλέπῃ τὸ χρέος του εἰς τὰς οἰκουμηνικάς του διαστάσεις. Δὲν ἔχει τοῦτο καμμίαν σχέσιν μετὰ τὸ κοσμοπολιτικὸν ἐκεῖνο πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ζητεῖ περιπετείας ἐκτὸς τῆς μητρικῆς γῆς καὶ τοῦ πατροπαράδοτου πολιτισμοῦ, οὔτε μετὰ καμμίαν ρωμαντικὴν διάθεσιν, ἢ ὅποια παραβλέπει τὰς ὑπαρχούσας ἀνάγκας τῆς γενετικῆς χώρας, τὴν κρίσιν τῶν «χριστιανικῶν ἐθνῶν». Ζῶν «ἐν Αὐτῷ», ὁ ὁποῖος εἶναι οὐ ὦν, ἢ ἀπόλυτος πραγματικότης, ὁ ἱεραπόστολος παραμένει πάντοτε ρεαλιστής. Γνωρίζει ὅτι παντοῦ ὑπάρχει πεδῖον ἱεραποστολικῆς ἐργασίας. Ἐν τούτοις, εἶναι εἰς θέσιν νὰ διακρίνῃ, ὅτι εἰς ὠρισμένας περιοχὰς ἢ ἀνάγκη εἶναι ἐπιτακτικώτερα καὶ «οἱ ἐργάται—οὔτε—ὀλίγοι», ὅτι ὑπάρχουν περιοχαί, εἰς τὰς ὁποίας τὸ Εὐαγγέλιον ποτὲ—οὔτε μίαν φοράν—δὲν ἔχει κηρυχθῆ. «Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται, εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσουσι οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσι χωρὶς κηρύσσοντος; πῶς δὲ κηρύξουσι ἐάν μὴ ἀποσταλῶσι; (Ρωμ. ι' 14-15). Αὐτὰ τὰ τέσσαρα «πῶς» ἀνησυχοῦν καὶ φλέγουσιν τὴν σκέψιν καὶ τὴν ψυχὴν του. Ὁ ἱεραπόστολος πιστεύει ὅτι δὲν ὑπάρχει θησαυρὸς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου πολυτιμότερος τῆς ἀποκαλυφθείσης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀληθείας. Διὰ τοῦτο αἰσθάνεται ὅτι περισσότερον ἀδικημένοι εἰς τὴν ἐποχὴν μας εἶναι ὅσοι

ἔχουν στερηθῆ τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὄχι διότι οἱ ἴδιοι ἠρνήθησαν νὰ τὸν ἀκούσουν, ἀλλὰ ἀπλούστατα διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ αἰῶνας τὸν κατέχουν, ἠδιαφόρησαν νὰ τοὺς τὸν γνωστοποιήσουν. Ἐπὶ πλέον, αἰσθάνεται, ὅτι ἡ «ἐντιμότης» του, ἡ «δικαιοσύνη» του, ἡ «πίστις» καὶ ἡ «ἀγάπη» του δὲν εἶναι γνήσιαι, ὅταν δὲν ἐπιχειρῇ κάτι συγκεκριμένον — ὅτι καλύτερον δύναται — πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. Ὅπως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, αἰσθάνεται ὅτι εἶναι «ὀφειλέτης» «Ἐλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις» (Ρωμ. α' 14). Τοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ βλέπῃ τὸν Σταυρὸν, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Κύριος «συνανούψωσε τοῦ Ἀδάμ τὴν ἐκπτωτον φύσιν ἅπασαν»²⁵, εἰς τὸν ὁποῖον «τείνας τὰς παλάμας ἐνηγκαλίσαστο ἔθνη καὶ λαοὺς»²⁶, ὅπως ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὴν ὀρθόδεξον ὑμολογίαν²⁷, καὶ νὰ περιορίζηται νὰ ὑμνῇ τὸν Ἐσταυρωμένον καὶ νὰ ζητῇ τὸ ἔλεός του χωρὶς νὰ συμερίζηται τὸ παγκόσμιον νόημα τῆς θυσίας ταύτης (ιδεὲ Κολ. α' 20).

Ὅταν ἀναλογίζηται τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπεκαλύφθη διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ προφητῶν «εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου» (Ἐφ. γ' 6)· ὅταν βλέπῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ ἔστω «δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι» (Α' Κορ. ιγ' 12), φλογίζεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην νὰ φωνάξῃ «Δεῦτε». Τὸ αἶσθημα τοῦτο ἐν στενῇ συσχετίσει μὲ τὸ παγκόσμιον λυτρωτικὸν νόημα τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἐκφράζεται ὠραιότατα εἰς τὰ τροπάρια, τὰ ὁποῖα ψάλλονται κατὰ τὸν Ὅρθρον τῆς Κυριακῆς. π.χ.:

Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη γινώτε τοῦ φρικτοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν.
Χριστὸς γὰρ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ ἐν ἀρχῇ Λόγος,
Ἐσταυρώθη δι' ἡμᾶς καὶ ἐκὼν ἐτάφη·
Καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν τοῦ σῶσαι τὰ σύμπαντα·
Αὐτὸν προσκυνήσωμεν²⁸.

25. Μηναιὸν, Κάθισμα Ὅρθρου 14ης Σεπτεμβρίου.

26. Παρακλητικὴ, α' ᾠδή, Ὅρθρου Παρασκευῆς β' ἤχου.

27. Ἡ εἰκὼν τοῦ ἐναγκαλισμοῦ ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ σύμπαντος ἐν τῷ Σταυρῷ, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ εἰς μίαν ἀδιάκοπον δοξολογίαν τοὺς πιστοὺς, συχνότατα ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὴν ὀρθόδοξον ὑμολογίαν. Π.χ. «Ἀπλώσας ἐν σταυρῷ τὰς παλάμας οἰκτίρμων, τὰ ἔθνη τὰ μακρὰν ἀπὸ Σοῦ γεγονότα συνήγαγες δοξάζειν Σου τὴν πολλὴν ἀγαθότητα (Μηναιὸν, Κάθισμα Ὅρθρου 15 Σεπτεμβρίου. Πρβλ. Παρακλητικὴ, α' ᾠδή, Ὅρθρου Παρασκευῆς ἤχου πλ. δ' καὶ Ἀπόστιχα τῶν Αἰῶνων Ὅρθρου Παρασκευῆς βαρέως ἤχου). «Ἐπὶ Σταυροῦ τὰς ἀχράντους Σου χεῖρας ἐξέτεινας ἐπισυνάζων πάντα τὰ ἔθνη κράζοντα, Κύριε δόξα Σοι» (Παρακλητικὴ, Κάθισμα Ὅρθρου Παρασκευῆς β' ἤχου). Ὡς ἐνα πλῆρες παράδειγμα ὑπεθυμίζομεν τὸ ἐξαποστειλᾶριον τοῦ Ὅρθρου τῆς 14ης Σεπτεμβρίου «Σταυρὸς ὑψοῦται σήμερον καὶ κόσμος ἀγιάζεται· ὁ γὰρ Πατρὶ συνεδρεῶν καὶ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, ἐν τούτῳ χεῖρας ἀπλώσας τὸν κόσμον ὅλον εἰλκυσας πρὸς τὴν σὴν, Χριστέ, ἐπίγνωσιν, τοὺς οὖν εἰς Σε πεποιθότας θείας ἀξίωσον δόξης».

28. Παρακλητικὴ, Αἶνοι Ὅρθρου Κυριακῆς γ' ἤχου. Πρβλ. καὶ τὸ Στιχηρὸν τοῦ

Κάθε πιστός, ὁ ὁποῖος ζῆ συνειδητῶς τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ σκέπτεται μὲ συνέπειαν, αἰσθάνεται, ὅτι ὁ αἶνος καὶ ἡ δοξολογία, τὴν ὁποῖαν προσωπικῶς ἀναπέμπει εἰς τὸν Θεόν, εἶναι ἑλλιπής, ἐφ' ὅσον ἀκόμη δὲν μετέχουν τόσαι φυλαὶ καὶ γλῶσσαι. Γνωρίζει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ προστεθοῦν καὶ αἱ ὑπολοίποι φωναὶ τῆς οἰκουμένης, διὰ νὰ ἀποκτήσουν καὶ αἱ ὑπάρχουσαι τὴν ἀρμονίαν των καὶ ἡ ὅλη πολυφωνικὴ δοξολογία νὰ εὕρῃ τὸ μελωδικὸν κάλλος καὶ βάθος τῆς. Διὰ τοῦτον ἀκριβῶς τὸν λόγον ὁ ἱεραπόστολος δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἡσυχάσῃ, ὅταν τόσαι ἀκόμη γλῶσσαι παραμένουν σιωπηλαὶ εἰς τὸν αἶνον τοῦ Θεοῦ, ὅταν ὁ Κύριος δὲν λαμβάνῃ τὴν ὀφειλομένην εἰς αὐτὸν δόξαν ἐν ὅλῃ καὶ ἐξ ὅλης τῆς δημιουργίας.

Ὅταν, τέλος, ὁ ἱεραπόστολος ἀτενίζῃ τὸ ἔσχατον τέρμα, τὸν σκοπὸν τῆς ἱστορίας, τὸ «ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ», «εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός», αἰσθάνεται μίαν αὐθόρμητον καὶ ἐνδόμυχον ἀναγκαιότητα νὰ συντονίσῃ τὸ σχέδιον τῆς ζωῆς του μὲ τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ, νὰ προσανατολίσῃ τὸν ἑαυτὸν του πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, νὰ ὑμνῇ τὸν Κύριον καὶ νὰ εἶναι μὲ ὅλην τὴν ζωὴν του ζῶσα δοξολογία Αὐτοῦ. Ἡ ἔντονος ἐνατένισις τῶν ἐσχάτων, ἡ ὁποία παραμένει τόσον ἀκμαία εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἔδωσε πάντοτε ἰδιαιτέραν δύναμιν εἰς τὴν Ἱεραποστολήν.

Δι' ὅλους τοὺς ἀνωτέρω λόγους, νομίζομεν, ὅτι ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν Ἱεραποστολήν διὰ τὸν σκεπτόμενον καὶ ζῶντα θεολογικῶς δὲν εἶναι ἀπλῶς θέμα «καθήκοντος» ἢ «χρησιμότητος», δὲν εἶναι τόσον ζήτημα «ἠθικόν». Εἶναι κάτι τὸ πολὺ βαθύτερον καὶ περισσότερον «μυστικόν»: ὑπαρξιακὴ προσταγή. Συσσωματωμένος ἐν τῷ Χριστῷ, ζῶν ἐν τῷ Πνεύματι ὁ ἱεραπόστολος, δὲν δύναται νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ ζῆσῃ κατὰ τρόπον διαφορετικόν.

2) Ἐὰν ἡ ἐσωτερικὴ αὐτῆ ἀναγκαιότης, εἰς τὰς διαστάσεις τὰς ὁποίας προηγουμένως περιεγράψαμεν, εἶναι ἀληθῆς διὰ τὸν πιστόν, ἰσχύει πολὺ περισσότερον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ὄχι «συσσωματοῦται», ἀλλὰ «εἶναι» τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, «τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου» (Ἐφ. α' 23).

Ἐκκλησία χωρὶς Ἱεραποστολήν εἶναι σχῆμα ὀξύμωρον. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει «χρισθῆ», ἔχει «ἀποσταλῆ» ὅπως ὁ Χριστὸς (πρβλ. Ἰω. ιζ' 18) διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ: «εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἰάσασθαι τοὺς συνετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεςιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἑνὸν αὐτὸν Κυρίου δεκτόν» (Λουκ. δ' 18,19). Ἐχει ἀποσταλῆ διὰ νὰ τὸ ὀλοκληρώσῃ. Δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὴν ἔννοιαν ταύτην τῆς πληρώσεως εἰς τὴν λέξιν «πλήρωμα» (Ἐφ. α' 23). Εἶναι

*Ὁρθρου τῆς Κυριακῆς β' ἡχοῦ: «Αἰνεσάτωσαν ἔθνη καὶ λαοὶ Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, τὸν ἔκουσίως δι' ἡμᾶς θάνατον ὑπομείναντα καὶ ἐν τῷ ἄδη τριημερεύσαντα καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτοῦ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, δι' ἧς πεφώτισται πάντα τοῦ κόσμου τὰ πέρατα».

«'Αποστολική» όχι μόνον λόγω τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς, ἀλλὰ ἀκόμη διότι διατηρεῖ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν, τὸν ἀποστολικὸν ζῆλον, κυρίως διότι ἡ ἴδια ἔχει ἀποσταλῆ.

Ἄλλὰ καὶ ὁ προσδιορισμὸς «Καθολικὴ», ὅπως καὶ ἂν ἐκληφθῆ, μὲ τὴν τοπικὴν, τὴν θεολογικὴν, τὴν μεταφυσικὴν τοῦ ἔννοιαν²⁹ δὲν παύει νὰ τονίζη τὴν ἱεραποστολικὴν διάστασιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν ἀδιαφορήσῃ συνεπῶς ἡ Ἐκκλησία διὰ τὸ ἐμπεπιστευμένον εἰς αὐτὴν ἔργον, ἀρνεῖται ἑαυτὴν, ἀντιφάσκει πρὸς τὸν ἑαυτὸν τῆς, τὴν οὐσίαν τῆς, καὶ προδίδει τὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον διεκδικεῖ ὅτι ἔχει: τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Μία «στατικὴ Ἐκκλησία», ἀπὸ τὴν ὁποῖαν λείπει τὸ ὄραμα καὶ ἡ ἀντίστοιχος πρᾶξις διὰ τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς οἰκουμένης, δυσκόλως θὰ ᾔτο δυνατόν νὰ ἀναγνωρισθῆ ὡς «Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία», εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ Κύριος ἐνεπιστεύθη τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου Του. Δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι (ὀρθῶς) δοξάζει τὸν Θεὸν καὶ ἀποτελεῖ «σημεῖον» τῆς ἀναμενομένης ἐνδόξου ἐλευσεώς Του. Ἡ ἀπήχησις τῆς τελικῆς κραυγῆς τῆς Ἁγίας Γραφῆς «ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ», ἡ ὁποία δανεῖ τὴν χριστιανικὴν λατρείαν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὸ ὄραμα τῶν «ἐσχάτων» καὶ ἡ ἐνατένισις αὕτη δὲν δύναται νὰ διαχωρισθῆ ἀπὸ τὴν συναίσθησιν, ὅτι «κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος» (Ματθ. κδ' 14).

Ἐν ἀκόμη σημεῖον ἀπὸ τὴν λειτουργικὴν μας ζωὴν: Αἱ εὐχαί, διὰ τῶν ὁποῖων οἱ πιστοὶ εἰς ἑκάστην θεῖαν Λειτουργίαν καλοῦνται νὰ δεηθοῦν «ὑπὲρ τῶν κατηχομένων», «ἵνα ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐλεήσῃ, κατηχήσῃ αὐτοῖς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ἀποκαλύψῃ αὐτοῖς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης, ἐνώσῃ αὐτοὺς τῇ ἀγία αὐτοῦ Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ»...³⁰ δὲν εἶναι ἀπλῶς ὑπόλειμμα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας τῶν πρώτων αἰώνων, ἀλλὰ μία συνεχὴς ὑπενθύμισις τῆς πραγματικῆς δομῆς τῆς χριστιανικῆς λατρευτικῆς κοινότητος. Ἐκάστη τοπικὴ «Ἐκκλησία» διὰ νὰ εἶναι ὀργανικῶς συνδεδεμένη μετὰ τῆς Μιᾶς, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, πιστὴ εἰς τὴν καθόλου παράδοσιν τῆς, διὰ νὰ λατρεύῃ «ὀρθοδόξως», ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν συνεχῆ ἐπέκτασιν τῆς δοξολογίας τοῦ Θεοῦ. Ὄφειλε νὰ ἔχῃ ἀδιακόπως κατηχομένους καὶ νὰ δέεται «ἵνα καὶ αὐτοί, σὺν ἡμῖν (τοῖς πιστοῖς) δοξάσωσι τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα»³¹ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἰσχυρὸς πόθος ἐπεκτάσεως τῆς δοξολογίας τοῦ Θεοῦ, ἡ δυναμικὴ τάσις τῆς λατρείας, εἶναι βασικὸν στοιχεῖον τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἡ παρουσία τῶν ἐν λόγῳ εὐχῶν εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν,

29. Ἰωάννου Καρμίρη, Ἡ περὶ Ἐκκλησίας ὀρθόδοξος δογματικὴ διδασκαλία. Ἀθῆναι 1964, σ. 25 ἐξ.

30. Θεῖα Λειτουργία Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Εὐχαὶ τῶν Κατηχομένων. Πρβλ. Λειτουργίαν Μεγάλου Βασιλείου καὶ Προηγιασμένων.

ένθυμίζει ἀδιακόπως τὴν ἱεραποστολικὴν διάστασιν κάθε λατρευτικῆς κοινότητος καὶ καλεῖ πρὸς ἀναθεώρησιν πάσης στατικῆς ἀντιλήψεως τῆς ὀρθοδόξου λατρείας.

Τέλος, σχετικῶς μὲ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας κέντρον ζωῆς καὶ λατρείας παραμένει ἡ Ἀνάστασις, θὰ πρέπει καὶ τοῦτο νὰ τονισθῇ: Τὸ ἀνοιγμα τοῦ ὀρίζοντος διὰ τὴν οἰκουμενικὴν Ἱεραποστολικὴν συνδέεται ἀμέσως μὲ τὸν θρίαμβον τοῦ Κυρίου διὰ τῆς Ἀναστάσεως, τὸ γεγονὸς ὅτι ἐδόθη αὐτῷ «πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς» (Ματθ. κη' 18), τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κηρυχθῇ «πᾶσι τοῖς ἔθνεσι» (κη' 19). Πρὸ τῆς Ἀναστάσεως, πρὸ τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ ὑπερβοῦν τὰ σύνορα τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, «Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε» (Ματθ. ι' 5), τοὺς παρήγγειλεν ὁ Κύριος. Μετὰ τὴν Ἀνάστασιν ὁμως, δὲν τοὺς ἐπιτρέπεται πλέον νὰ περιορίσουν τὸ κήρυγμά των ἐντὸς αὐτῶν τῶν ὁρίων: «Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» (Ματθ. κη' 19 πρβ. Μαρκ. ιστ' 15, Λουκ. κδ' 47, Πρ. α' 8). Εἶναι λοιπὸν κατ' ἐξοχὴν ἀντιφατικόν, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ψάλλωμεν καὶ νὰ ζῶμεν ἐντόνως τὰ γεγονότα τῆς Ἀναστάσεως, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ζῶμεν... πρὸ τῆς Ἀναστάσεως! δηλαδὴ νὰ περιορίζωμεν τὴν δραστηριότητά μας εἰς τὰ ὅρια τοῦ Ἰσραὴλ—ἔστω τοῦ Ἰσραὴλ τῆς χάριτος—χωρὶς νὰ αἰσθανώμεθα τὸ ἐπιτακτικὸν χρέος, τὸ ὁποῖον ἔχομεν, νὰ ἀναγγείλωμεν τὸν θρίαμβον τοῦ Χριστοῦ «πάση τῇ κτίσει» (Μαρκ. ιστ' 15).

Ὅσον περισσότερον ἀναλογίζεται κανεὶς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ζωὴν, τὴν λατρείαν, τὴν παράδοσίν της, τόσον βαθύτερον βεβαιοῦται ὅτι δι' αὐτὴν ἡ Ἱεραποστολή, δηλαδὴ ἡ μετάδοσις τοῦ λόγου καὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἡ φανέρωσις τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθείσης καὶ ἀναμενομένης, «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων τοῦ χρόνου, εἶναι βαθυτάτη ἐσωτερικὴ ἀναγκαιότης.

Ὅταν μελετῶμεν θεολογικῶς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ κίνητρον τῆς Ἱεραποστολῆς, ἐντὸς τῆς ἐκτεθείσης προοπτικῆς, καθίσταται σαφές, ὅτι θὰ πρέπει νὰ τονίσωμεν τὴν κλήσιν τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς Ἱεραποστολήν, ὄχι μόνον —ἢ τόσον—ὑπογραμμίζοντες λόγους «ἐξωτερικοῦς» (ὅπως π.χ. τὴν ὑπαρξίν ἀπολιτίστων φυλῶν, τὴν ἔκτασιν τῆς πείνης, τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ, τὴν ἐπέκτασιν τοῦ «ἀθεϊσμοῦ»), ἀλλὰ σαφῶς, ὡς ΚΛΗΣΙΝ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ: Διὰ τὴν ἐπανεύρεσιν τοῦ ἀληθοῦς νοήματος τῆς Ἐκκλησίας· διὰ τὴν βίωσιν τοῦ μυστηρίου τῆς συσσωματώσεώς μας ἐν τῷ Χριστῷ· διὰ τὸν ἀκριβῆ προσανατολισμὸν μας εἰς τὸ ἄμμεσον καὶ ἀπώτερον μέλλον· διὰ τὴν ὀρθὴν (ὀρθόδοξον) δυξολογίαν τοῦ Θεοῦ.